

08.03.2017

Oikeusministeriö

Lausuntopyyntö summaaristen riita-asioiden keskittämisestä

Julkisten ja hyvinvointialojen liiton JHL ry:n lausunto summaaristen riita- asioiden keskittämisestä

Julkisten ja hyvinvointialojenliitto JHL ry (jäljempänä JHL) kiittää oikeusministeriötä mahdollisuudesta lausua summaaristen riita- asioiden keskittämistä koskevassa asiassa. JHL suhtautuu varovaisen kielteisesti ehdotettuun ratkaisuun. Esityksessä on myönteisiä elementtejä, mutta esitys sisältää muutaman kohdan, jotka on ehdottomasti arvioitava uudelleen. JHL edellyttää, että nämä asiat arvioidaan uudelleen kustannusten ja henkilöstön työhyvinvoinnin näkökulmasta. Lisäksi JHL haluaa korostaa, että käräjäoikeuksien määrä on jo nyt laske-massa 20 käräjäoikeuteen. JHL mielestä siinä saavutetaan jo riittävää hyötyä keskittämisen näkökulmasta. JHL on vahvasti sitä mieltä, että keskittämisen sijaan kannattaisi suunnata ke-hittäminen sähköisen asioinnin ja työskentelyn parantamiseen.

Työryhmän esityksessä ehdotetaan kaikkien summaaristen riita-asioiden käsittelyn keskittä-mistä rajoitettuun määrään käräjäoikeuksia. Summaarisia riita-asioita käsittelevät Ahve-nanmaan, Itä-Uudenmaan, Kainuun, Kanta-Hämeen, Kymenlaakson, Oulun, Pirkanmaan ja Pohjanmaan käräjäoikeudet.

JHL vaatii, että tältä osin esitys pitää arvioida uudelleen. Ensinnäkin summaaristen asioiden siirtäminen pois Helsingin käräjäoikeudesta on melkein järjetön esitys. Helsingin käräjäoi-keudessa tehdään lukumääräisesti eniten summaarisia asioita. Tämä tarkoittaa sitä, että siel-lä on toimitilat kunnossa ja suuri määrä henkilöstöä tekemässä ao. työtä. Esitys tarkoittaisi si-tä, että Itä- Uudellemaalle jouduttaisiin rakentamaan työtilat ja siirtämään runsaasti henki-löstöä tekemään ko. työtä. Esitys tietäisi runsaasti lisäkustannuksia, muutosvastarintaa ja sitä kautta työhyvinvoinnin laskua. Nykytilanteessa tämänkaltainen toimenpide ei ole järkevä. Käräjäoikeusverkosto- hankkeen toimitilaryhmäkin on ottanut asiaan kantaa ja epäillyt tä-män esityksen mielekkyyttä.

Toinen asia, joka vaatii uudelleenarvioimista, on päätös siirtää summaariset asiat Varsinais-Suomesta Kanta- Hämeen käräjäoikeuteen. Esitys sisältää edellä mainitun ongelman lisäksi myös sen, että valmiiksi kaksikielisestä käräjäoikeudesta viedään työt nykyisin yksikieliseen käräjäoikeuteen. Työryhmä on itsekin pohtinut tätä asiaa s.35.

JHL on vahvasti sitä mieltä, että esitystä on korjattava näiden kahden asian kohdalla tai oike-usministeriön on ainakin tehtävä syälliset selvitykset ja vertailut kustannuksista ja muutos-ten vaikutuksista henkilöstöön ja sen työhyvinvointiin.

JHL haluaa korostaa jäsentensä näkemystä siitä, että oleellisinta on miten tiedoksiantotoi-minta turvataan kansalaisten oikeusturvan kannalta. Miten toiminta resurssoidaan, organi-soidaan ja henkilökunnan toimintaedellytykset turvataan hyödyntäen sähköiset mahdolli-suudet? Haastemiehiä kannattaa kuunnella tässä työssä, koska he tekevät työtään ammat-tiylpeydellä ja ovat kiinnostuneita kehittämään työtään.

08.03.2017

Sähköistä asiointia parantavia ratkaisuja kannattaa ehdottomasti viedä eteenpäin. Tämä tarkoittaa kuitenkin sitä, että samalla turvataan riittävät resurssit sellaisiin laitteisiin ja järjestelmiin, jotka toimivat. Tällä hetkellä käräjäoikeuksien henkilökunnalta kuluu aivan liikaa aikaa ja energiaa nykyisten työvälineiden ongelmiin. Sähköisen asioinnin parantaminen on todellisuudessa mahdollista vasta kun tiedetään missä laajuudessa suunnitteilla oleva AIPA toteutuu. Tehtävien siirto virastosta toiseen ei sellaisenaan vähennä työmäärää tai kustannuksia ellei ole varmuutta siitä, miten esimerkiksi tiedoksi annettavat asiakirjat tulevat liikkumaan käräjäoikeudesta toiseen. Näkemyksemme mukaan summaarisia käsittelevien käräjäoikeuksien on joka tapauksessa lähetettävä tiedoksiannot sen käräjäoikeuden haastemiehille, jonka alueella vastaanottaja asuu tai oleskelee. Tehokas tiedoksiantotoiminta edellyttää, että kaikki saman vastaanottajan avoinna olevat (rikos-, riita- jne.) asiat ohjautuvat samalle haastemiehelle.

Sähköisten tiedoksiantotapojen lisääminen on hyvä asia koska asiakaskunta on erilaista ja JHL uskoo, että monimuotoisuudesta on hyötyä vaikuttavuuden lisäämisen näkökulmasta. On kuitenkin huomioitava, että asiakaskunnasta osalle ei ole heidän henkilökohtaisten etujensa mukaista auttaa tiedoksiannon onnistumisesta. Auttaako sähköisten tiedoksiantotapojen kehittäminen tämän asiakaskunnan kohdalla? Esityksen sivulla 59 sanotaan, että on käytännössä mahdotonta arvioida korvaisiko uusi sähköinen tiedoksiantotapa tiedoksiannon vastaanottotodistusta vastaan, puhelintiedoksiannon vai haastemiestiedoksiannon. Tämä ei pidä paikkaansa. Sähköinen tiedoksianto tulee korvaamaan nykyisen todisteellisen postitiedoksiannon ja on sellaisenaan tervetullut. Lisäksi se saa aikaan säästöjä postimaksuissa. JHL on vahvasti sitä mieltä, että epärealistista ajatella, että sähköinen tiedoksianto toimisi postitiedoksiantoa paremmin niiden vastaanottajien kohdalla, joiden tavoittamiseksi on tähänkin asti tarvittu haastemiesten aktiivisia toimenpiteitä ts. puhelimella tavoittelemista, selvitystyötä tekemällä sekä etsimällä ihmistä esim. hänen asunnoltaan.

Esityksestä puuttuu henkilöstövaikutus arviointi kokonaan. JHL on tyrmistynyt, että työryhmä arvio henkilöstöä ainoastaan henkilötyövuosien vähentämisen kautta. Työhyvinvointi, muutokseen liittyvät henkilöstöpoliittiset toimet, koulutustarpeet ja muutokseen liittyvät yhteistoiminta prosessit on täydellisesti unohdettu työryhmän muistiossa.

Lopuksi JHL edellyttää, että ennen kuin asiasta tehdään päätöksiä, niin oikeusministeriö selvittää tarkkaan esityksen (ei suuntaa antavasti) kustannusvaikutukset. Kuinka paljon keskittämisestä tulisi lisää kustannuksia esim. uusien toimitilojen rakentamisesta/remontoimisesta?

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
Edunvalvontalinja

Kristian Karrasch
valtiosektorin neuvottelupäällikkö

Mikko Siljander
sopimustoimitsija